
Tussentijds jaarverslag van de
pilot "Kansrijk opgroeien voor
alle kinderen in Nederland"

Armoede door de ogen van kinderen

MISSING CHAPTER

A

Over de Missing Chapter Foundation 4

Niet óver, maar mét kinderen
praten over armoede 5

De vijf pilotgemeenten 6-7

Gemeente Breda 8-11

Gemeente Den Haag 12-15

Gemeente Deventer 16-19

Gemeente Groningen 20-23

Gemeente Leiden 24-27

Onderzoeksresultaten 28-33

Over de Missing Chapter Foundation

Hoe we leven en wat we produceren heeft gevolgen voor de aarde en hoe we met elkaar omgaan. Hoe stoppen we armoede? Wat is er nodig om gezonder te gaan leven? Hoe wordt duurzaam leven het nieuwe normaal? We willen wel oplossingen bedenken en beslissingen nemen die goed zijn voor de toekomst. Maar we zitten soms vast in belangen van nu. We laten niet snel ons gevoel spreken. We willen wel in nieuwe kansen denken... maar al die risico's dan? Volwassenen zitten soms een beetje vast.

Kinderen kunnen besluitvormers helpen. Volwassenen hebben meer kennis en ervaring, maar kinderen hebben creativiteit, verbeeldingskracht en het vermogen die vragen te stellen die hen op een ander spoor kunnen zetten. De ideale mix. Het Internationale Verdrag van de Rechten van het Kind geeft kinderen bovendien ook het recht om mee te denken over vraagstukken die van invloed zijn op hun leven.

Missing Chapter zorgt ervoor dat kinderen meedenken en dat volwassenen verantwoording afleggen over wat er met hun ideeën wordt gedaan. Want alleen dan voelen mensen zich serieus genomen. Aan de hand van actuele vraagstukken gaan kinderen en besluitvormers in gesprek, om zo tot nieuwe inzichten te komen. Kinderen leren dat het zin heeft om mee te denken, volwassenen leren loslaten en openstaan voor nieuwe denkrichtingen en oplossingen.

Meer informatie? Kijk op missingchapter.org

Niet óver, maar mét kinderen praten over armoede

In 2014 leefden 421.000 kinderen in een huishouden met een laag inkomen, waarvan 131.000 al 4 jaar of langer. Om kinderen uit deze gezinnen in staat te stellen kansrijk op te groeien, stelt het kabinet sinds 2017 structureel € 85 miljoen extra per jaar ter beschikking aan gemeenten. Vervolgens zorgen de gemeenten, in samenwerking met relevante fondsen en stichtingen, dat kinderen voorzieningen in natura krijgen. Zo krijgen de kinderen wat ze nodig hebben om mee te doen op school, aan sport, aan cultuur en aan sociale activiteiten.

Voor het realiseren van een doorbraak in de negatieve spiraal waar deze kinderen in zitten is echter meer nodig. We willen namelijk ook dat er op de langere termijn positieve effecten zichtbaar zijn. Alleen zo krijgen kinderen en hun ouders de regie over hun eigen leven weer terug. En wie kunnen we daar beter bij betrekken dan de kinderen zelf? Zij weten immers als geen ander wat zij en hun leeftijdsgenootjes nodig hebben voor een fijn leven.

Om te waarborgen dat gemeenten effectief gebruikmaken van de beschikbare middelen en bijdragen aan een duurzame positieve impact op de ontwikkeling van het kind, is het van belang dat gemeenten kinderen actief betrekken bij de vormgeving van hun aanpak. Vanaf medio 2017 zijn daarom vijf gemeenten actief aan de slag gegaan om een Raad van Kinderen te installeren die meedenkt over het thema armoede. We dromen namelijk van een wereld waarin álle kinderen dezelfde kansen krijgen en regie kunnen voeren op hun eigen leven.

Tijdens deze pilot, die financieel wordt ondersteund door het ministerie van Sociale Zaken & Werkgelegenheid, onderzoeken we wat er nodig is om een Raad van Kinderen goed te laten functioneren in de gemeente. In dit tussentijdse jaarverslag staat beschreven hoe de pilotgemeenten Breda, Den Haag, Deventer, Groningen en Leiden tot nu toe aan de slag zijn gegaan en wat ze hebben geleerd, van de kinderen én van elkaars proces. Het is een eerste tussenstand. Op 6 juni presenteren we tijdens de Raad van Kinderen Awards in Ahoy Rotterdam de definitieve resultaten.

Niet over, maar met kinderen praten. Wel zo logisch. En dat de kinderen nuttige inzichten en adviezen hebben, leest u in dit verslag.

Leest u mee? En doet u ook mee?

Wij gaan graag met u in gesprek en daarvoor kunt u altijd contact opnemen met Matthijs van Kampen, programmamanager Armoede en Kind-inclusie op matthijs.van.kampen@missingchapter.org of 06-42094071.

We zijn benieuwd naar uw reactie!

Missing Chapter Foundation
15 februari 2018

De vijf pilotgemeenten

Maak kennis met de pilotgemeenten. Op de volgende pagina's leest u over het dilemma dat aan de kinderen is voorgelegd, de samenstelling van de Raden van Kinderen, de activiteiten en de unieke kenmerken van de gemeentelijke aanpak.

Breda

Den Haag

Deventer

Groningen

Leiden

Gemeente Breda

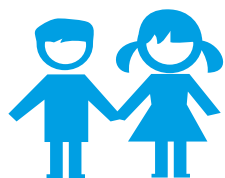

DE GROTE VRAAG

Hoe kunnen we ervoor zorgen dat de gezinnen van alle kinderen meedoen in de maatschappij en niet meer in armoede leven?

Raad van Kinderen van Breda

De kinderen

Aantal

25

Leeftijd

Groep

7

10-11

Netwerk

Kinderen afkomstig van
Kbs John F. Kennedy

Coördinatie

Leerkracht en Missing Chapter Foundation

Inhoudelijke begeleiding

Leerkracht

Gemeente

Gemeente Breda

Partners

Activiteiten met de Raad van Kinderen

27 januari: aftrap in de stad Breda

Breda is een kindvriendelijke stad. Dat betekent ook dat we de jongste inwoners willen betrekken bij onderwerpen die in onze stad spelen. Tijdens de verkiezingsbijeenkomst van de kindercultuurburgemeester in de Cultuurnacht 2017 is de samenwerking tussen de gemeente Breda en Missing Chapter Foundation gelanceerd. Onder leiding van dagvoorzitter Diana Matroos is er met kinderen van zes basisscholen een mini-dialoog gevoerd over het belang van het bereikbaar zijn van cultuur voor alle kinderen in Breda.

"Het is belangrijk om iemand te vertrouwen, want dan kun je samen meer bereiken."

Diony

Maart – april: onderzoeksfase

Onder leiding van docent Ivo hebben de leerlingen onderzoek gedaan naar het thema armoede. Tijdens het onderzoek hebben de kinderen mensen uit verschillende organisaties geïnterviewd. Ze spraken medewerkers van het Jeugdsportfonds, de Kredietbank, Stichting Leergeld en een beleidsadviseur.

De unieke kenmerken van de aanpak

1. Breda heeft een overeenkomst voor een Raad van Kinderen van drie jaar.
2. De Raad van Kinderen bestaat uit een schoolklas met een betrokken leerkracht.
3. Tijdens een traject wordt het 'standaard' 6-stappenplan gevolgd.
4. Het dilemma is breed geformuleerd om veel creativiteit aan de kinderen te laten.
5. Tijdens het onderzoek hebben de kinderen gesproken met door de gemeente aangedragen maatschappelijke organisaties.
6. De dialoogsessie in Breda was de eerste dialoogsessie ooit in een gemeente.
7. Voormalig staatssecretaris Jetta Klijnsma woonde de dialoogsessie bij.
8. Het aanvragen van voorzieningen is dankzij adviezen van de kinderen eenvoudiger geworden.
9. Voor de verdere doorvoering van de adviezen wordt aangesloten bij de manier waarop in Breda maatschappelijke opgaves worden besproken en subsidies worden verdeeld, zoals te lezen in "Aan tafel!". De adviezen van de kinderen zijn verwerkt door de partners aan de tafel Armoede.
10. De gemeente is nu bezig met een vervolgtraject met de school en andere Bredase scholen, o.a. in het kader van het thema eenzaamheid.

"Maak bekend waar en hoe kinderen hulp kunnen krijgen. Door reclame te maken, posters in de stad op te hangen en misschien zelfs met een berichtje op je telefoon."

Weronika

24 mei: dialoogsessie

Op woensdag 24 mei presenteerden de kinderen hun adviezen aan de Bredase wethouder Zorg, Onderwijs en Dienstverlening, en de wethouder Werk, Inkomen en Cultuur. Voormalig staatssecretaris Klijnsma was als toehoorder aanwezig bij de dialoogsessie.

"Ik leer van kinderen om nog beter te luisteren en een open houding te houden. Om meer vragen te stellen aan mensen die hulp nodig hebben. 'Hoe kunnen we je helpen?', in plaats van dat zelf in te gaan vullen. Heel simpel en heel open."

Wethouder Miriam Haag

Concrete uitkomsten van de dialoogsessie

1. Uit de adviezen van de kinderen en uit de dialoog kwam naar voren dat voorzien in de primaire levensbehoeften het allerbelangrijkste is voor alle kinderen. Gezond zijn, naar school kunnen gaan en gelukkig zijn: dat is waar het om draait. Daarnaast zijn extra's die ervoor zorgen dat arme kinderen mee kunnen doen met hun leeftijdsgenootjes ook belangrijk. Hierbij denken de kinderen onder meer aan (met korting) op vakantie of uitje kunnen.

2. Uit de dialoog werd duidelijk hoe belangrijk hulp op maat voor kinderen is. "Het allerbelangrijkst is dat je

kunt doen wat jou gelukkig maakt, zei Morris. "Niet iedereen vindt vakantie of speelgoed belangrijk. Persoonlijke aandacht, daar gaat het om." Hoe persoonlijker de aandacht is en hoe dichterbij hulpverleners bij kinderen én volwassenen staan, hoe beter.

3. "Er moet een plek zijn waar je terecht kunt", vindt Omar. En hij is niet de enige. De kinderen pleitten massaal voor een vertrouwenspersoon waar kinderen en jongeren terecht kunnen voor hulp en steun. Zo iemand moet open en vriendelijk zijn, 'van deze tijd', en hij of zij moet goed kunnen luisteren. Kim, Rami en Manal

noemen de Kindertelefoon, die wel bekend is bij de kinderen. Zo'n soort plek moet iedereen kunnen vinden. Maar alleen iemand aan de telefoon is niet genoeg. Manal: "Kinderen moeten echt kunnen aankloppen bij een kantoor."

Naast de adviezen bedacht de Raad van Kinderen dat er gratis omscholing voor werklozen beschikbaar zou moeten zijn. En dat de gemeente duidelijker aan kinderen in de doelgroep moet laten weten dat er ook voor hen mogelijkheden zijn om deel te nemen aan sport en cultuur.

Gemeente Den Haag

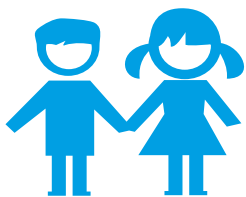

DE GROTE VRAAG

Hoe bevorderen we de ontwikkeling van een kind, in de breedste zin van het woord, ongeacht de fragiele financiële thuissituatie? Dit dilemma is voor de kinderen vertaald in: Wat kan er gedaan worden voor kinderen van ouders met weinig geld?

Raad van Kinderen van Den Haag

De kinderen

Aantal

16

Leeftijd

10-16

Netwerk

Kinderen uitgenodigd door
Stichting Leergeld Den Haag

Coördinatie

Stichting Leergeld Den Haag

Inhoudelijke begeleiding

HCO en de VU Amsterdam

Gemeente

Partners

Activiteiten met de Raad van Kinderen

16-23 oktober 2017: teambuilding tijdens de herfstvakantie

De kick-off van de Raad van Kinderen begon met een teambuildingsweek in de herfstvakantie. De week werd georganiseerd en begeleid door Stichting Leergeld Den Haag en was een mix van inspanning en ontspanning. Zo leerden de kinderen elkaar kennen via kennismakingsspelletjes, was er een survivalmiddag en bekeken ze een theatervoorstelling.

Ook heeft dr. Asia Sarti, inmiddels gepromoveerd aan de VU, hen de fijne kneepjes van participatief onderzoek geleerd. Ook volgden de kinderen een vlogworkshop om de activiteiten vanuit hun eigen ogen vast te leggen.

"Een Raad van Kinderen gaat op zoek naar een oplossing. Je hebt een probleem en dat schrijf je ergens op en dan ga je allemaal oplossingen eromheen bedenken."

Raad van Kinderen

19 november 2017: installatie op Ooievaarsfestival

Tijdens het Ooievaarsfestival in het Atrium van het stadhuis kregen bezoekers informatie over de Ooievaarspasvoorzieningen en namen ze deel aan allerlei activiteiten en optredens. Tijdens deze vijftiende editie installeerde wethouder Rabin Baldewsingh de Raad van Kinderen. De kinderen interviewden daarna de aanwezige volwassenen en kinderen. Zo kwamen ze meer te weten over de samenstelling en de taak van de Raad van Kinderen.

Daarnaast kregen ze suggesties uit eerste hand om armoede in Den Haag te voorkomen en te verminderen.

In Den Haag luisteren we al best een tijdje naar kinderen. We hebben bijvoorbeeld al veel ervaring met de Leergeldkids die ons al vaak van goede ideeën hebben voorzien, zoals het geven van winterjassen en mobieltjes aan kinderen die in armoede leven.

Verantwoordelijk wethouder
Rabin Baldewsingh

8 januari 2018:
eerste inhoudelijke
bijeenkomst

De kinderen richtten zich tijdens deze bijeenkomst op twee belangrijke aspecten van de Raad van Kinderen, namelijk het doen van inhoudelijk onderzoek en het voeren van een dialoog. Ze leerden door middel van een rollenspel het verschil tussen een debat en een dialoog. Daarna brainstormden ze over de vraag wat er gedaan kan worden voor kinderen van ouders met weinig geld.

De kinderen konden uit verschillende domeinen kiezen: de gemeente, de kinderen zelf, het gezin, bedrijven en de school. Al gauw werd duidelijk dat de kinderen allemaal voor het domein 'school' kozen. Daarna inventariseerden de kinderen in groepjes op welke manier scholen kinderen kunnen ondersteunen. Vervolgens is daarover een dialoog gevoerd. Tot slot presenteerden alle groepjes hun ideeën aan elkaar. Iedereen heeft aan het einde een onderzoeksopdracht mee naar huis gekregen met de vraag hoe scholen bij kunnen dragen aan het tegengaan van armoede.

De unieke kenmerken van de aanpak

1. De werving van de Raad van Kinderen en de uitvoering van het traject liggen bij Stichting Leergeld Den Haag.
2. De Raad van Kinderen heeft een grote vertegenwoordiging van kinderen uit de doelgroep.
3. De kinderen zijn tijdens het Ooievaarsfestival, een beurs voor Haagse minima, door de wethouder geïnstalleerd.
4. Het traject wordt vormgegeven en gemonitord door dr. Asia Sarti, gepromoveerd aan de VU op dit thema.
5. De kinderen hebben meegedacht over hoe hun eigen Raad van Kinderen moet functioneren.
6. Naast inhoudelijke adviezen is er een sterke focus op het verbeteren van de competenties van de kinderen.
7. De bijeenkomsten worden mede begeleid door Stichting HCO.
8. In de herfstvakantie heeft de groep een week vol teambuildingsactiviteiten gehad.
9. De kinderen hebben voor hun onderzoek volwassenen uit de doelgroep geïnterviewd.
10. Voor de borging van de Raad van Kinderen wordt een koppeling gemaakt met Schuldenlab070.

"Een idee is een winkel voor lagere prijzen, voor dingen die je echt nodig hebt zoals eieren en kaas, limonade, brood. En bijvoorbeeld schoolschriften en pennen. Gewoon dingen die je nodig hebt."

Raad van Kinderen

Gemeente Deventer

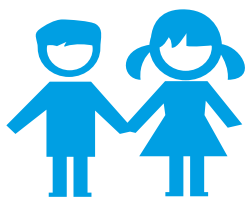

DE GROTE VRAAG

Hoe kunnen de extra armoedegelden het beste worden besteed om armoede onder kinderen te bestrijden?

Raad van Kinderen van Deventer

De kinderen

Aantal

18

Leeftijd

9-15

Netwerk

Kinderen uitgenodigd via een persoonlijke video van de burgemeester

Coördinatie

Gemeenteambtenaar, theatermaker en vrijwilligster

Inhoudelijke begeleiding

Professionele theatermaker

"De Raad van Kinderen Deventer, dat zijn wij. De Raad van Kinderen maakt iedereen blij!"

Gemeente

Partners

Activiteiten met de Raad van Kinderen

11 november 2017: teambuildings- bijeenkomst

De eerste bijeenkomst vond plaats in het Theaterschip 'Huis voor de Amateurkunst' in het bijzijn van burgemeester Heidema. Het doel was om kennis met elkaar te maken door samenwerkings-, vertrouwens- en concentratieoefeningen te doen. Theatermaker Jowin Heemskerk hielp de kinderen hierbij. De bijeenkomst werd vastgelegd door de Rocketboys, een organisatie waar jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt werkervaring opdoen.

27 november 2017: inhoudelijke verdieping

In deze bijeenkomst stond het dilemma van de gemeente centraal: hoe de gemeente de gelden het beste kan besteden om armoede te bestrijden. Om deze hoofdvraag te beantwoorden, gingen de kinderen aan de slag met vier deelvragen: Wanneer ben je arm? Wie is er betrokken bij de oplossing? Waar moet je op letten als je kinderen met goederen in natura helpt? En welke oplossingen zijn er nog meer voor armoede? Daarna presenteerden de kinderen hun uitkomsten aan elkaar en gingen ze het gesprek met elkaar aan. Hun zelfgemaakte slogan luidde: 'DOEN. Jullie moeten het gewoon nu DOEN!'.

13 december 2017: interviewcarroussel met vijf organisaties

De Deventer Raad van Kinderen wilde meer verdieping op het thema en ging daarom in gesprek met een aantal (lokale) organisaties. De volgende organisaties namen hieraan deel: Eno/Salland Verzekeringen, de Rabobank, de Voedselbank, Print.com en Stichting Present. De kinderen dachten na over de vragen en stelden hun vragen vervolgens in vijf gespreksronden. De aanwezige directie van Eno/Salland Verzekeringen vatte het gesprek als volgt samen: "Ze weten al best veel over zorgverzekeringen en we werden verrast door de persoonlijke vraag "Wat doe je zelf voor armoede?" De kinderen benaderden je op een andere manier, gewoon als persoon. Vandaar dat we de kinderen direct hebben uitgenodigd om mee te praten bij de Sallandse Dialoog!"

6 januari 2018: in gesprek met de doelgroep

De vierde bijeenkomst stond in het teken van het delen van ervaringen met armoede en het verder uitwerken van de ideeën en oplossingen. Twee jongens uit de doelgroep vertelden hoe zij opgroeien met minder geld. De kinderen waren zichtbaar onder de indruk van hun verhalen. Ze stelden veel vragen en zochten oplossingen. Een van de uitkomsten was dat schaamte vaak een reden is om geen hulp te vragen. Uiteraard was er ook ruimte voor ontspanningsoefeningen. En de kinderen bleken precies te weten waarom ze bepaalde opdrachten deden: "Ik weet waarom we deze opdracht doen... zodat je je eigen mening geeft en niet kijkt naar anderen. Je eigen mening is altijd goed!"

"Deventer is een gemeente waar burgers veel inspraak hebben. Naast de mening van volwassenen willen we ook heel graag die van kinderen horen. Niet over één thema of slechts incidenteel. We gaan onze Raad van Kinderen de komende jaren daarom voor veel onderwerpen inzetten."

Wethouder Jan Jaap Kolkman

26 januari 2018: uitwerking van de ideeën

De Raad van Kinderen werkte vandaag toe naar concrete aanbevelingen. Allereerst maakten de kinderen voor de wethouder reclame waarom de Raad van Kinderen de oplossing kan bieden voor het armoedevraagstuk. De kinderen wisten precies te vertellen waarom zij het verschil kunnen maken: ze zijn creatiever, ze gaan bedrijven en mensen overtuigen om iets tegen armoede te doen, ze hebben veel ideeën en het is hún toekomst. Daarna gingen ze op basis van het huiswerk met elkaar in gesprek over hoe de aandachtspunten die zij belangrijk vinden gerealiseerd kunnen worden. Komende maand wordt toegewerkt naar concrete adviezen, waarbij de kernwoorden: "begrip" en "samenwerken" centraal zullen staan.

De unieke kenmerken van de aanpak

1. De Raad van Kinderen is geworven via een breed uitgezet filmpje.
2. De kinderen uit de Raad van Kinderen zijn niet uit de doelgroep van deze pilot afkomstig.
3. De begeleiding van de Raad is in handen van een professionele theatermaker.
4. Bij het hele traject is structureel een vrijwilliger met een goed netwerk binnen de gemeente betrokken.
5. Het hele traject is vooraf gepland én besproken met de Raad van Kinderen.
6. De burgemeester speelt een rol bij zowel de werwing als de installatie van de Raad van Kinderen.
7. Er is een filmploeg betrokken die bestaat uit mensen met een afstand tot arbeidsmarkt.
8. De Raad van Kinderen heeft voor hun onderzoek gesproken met door de kinderen aangedragen organisaties.
9. De kinderen hebben voorafgaand aan de dialoogsessie kennisgemaakt met het College van B&W en alle Gemeenteraadsleden.
10. De gemeente maakt nu al plannen voor een volgend dilemma dat ze wil voorleggen.

7 februari 2018: kennismaking met het College van B&W en de Gemeenteraad

De Raad van Kinderen ging op bezoek in het stadhuis om zich voor te stellen aan het college van B&W en de Gemeenteraadsleden. Ze aten samen met het college van B&W patatjes en het college stelde zich daarna voor aan de kinderen. De Raad stelde veel vragen als: "mogen de burgemeester en wethouders een snor dragen?" en "vindt u uw werk moeilijk?" Kortom, de kinderen waren op stoom en klaar om naar de Raadszaal te gaan. Hier waren ook de Raadsleden aanwezig

die op de tweede rij moesten gaan zitten. Dat beviel de kinderen wel, want zij hebben echt iets te zeggen! De kinderen zorgden er met een mooie presentatie en een filmpje voor dat het bestuur van Deventer niet meer om ze heen kan. Tot slot kreeg deze bijeenkomst nog een officieel tintje. Alle kinderen kregen namelijk een kinderlintje, er werd een foto gemaakt van de nieuwe Raad en er werd getoost op het succes.

Gemeente Groningen

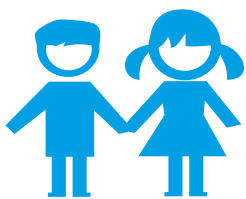

DE GROTE VRAAG

Hoe kunnen we de inhoud van het Kindpakket en de Stadjerspas beter laten aansluiten bij, en bekender maken onder de doelgroep?

Raad van Kinderen van Groningen

De kinderen

Aantal

32

Leeftijd

10-12

Netwerk

Kinderen door de
kinderburgemeester
uitgenodigd via een
advertentie

Coördinatie

Gemeenteambtenaren

Inhoudelijke begeleiding

Dossierhouders van de gemeente

Gemeente

Partner

Activiteiten met de Raad van Kinderen

5 oktober 2017: installatie van de Raad van Kinderen

In de Raadszaal van het Stadhuis trapte de Groningse Raad van Kinderen af, in het bijzijn van Mattias Gijsbertsen, wethouder Sociale Zaken en Jeugdzorg, kinderburgemeester Javano en kinderlocoburgemeester Rosalyn. De vraag die deze dag centraal stond was: waar denk je aan bij armoede? De kinderen gingen brainstormen en konden tussendoor onder meer hun energie kwijt in een ouderwets spelletje levend memory. Studenten van de Hanzehogeschool Groningen brachten de bijeenkomst mooi in beeld.

16 november 2017: in gesprek met de doelgroep

De insteek van deze dag was de emotionele kant van armoede: schaamte en uitsluiting. De gemeentelijke projectleider armoedebelied leerde de kinderen meer over wat armoede met kinderen doet, door middel van een schaamteoefening en een uitsluitingsoefening. Ook gingen de leden van de Raad in gesprek met kinderen uit de doelgroep. Belangrijke bevindingen waren dat de kinderen uit de doelgroep die te gast waren zich niet echt ongelukkig voelen en dat ze geld niet zo belangrijk vinden. Daarnaast constateerden de kinderen dat je je arm kunt voelen, ook al ben je dat niet. Tenslotte merken de kinderen op dat armoede in het buitenland heel anders is dan hier. Belangrijke inzichten voor de rest van het traject!

"Als er 18.000 huishoudens arm zijn, dan is 720 mensen die bij de Voedselbank komen maar heel weinig!"

Raad van Kinderen

De unieke kenmerken van de aanpak

1. De Raad van Kinderen is geworven via een gemeentebrede uitnodiging door de kinderburgemeester.
2. Het dilemma is expliciet gericht op de optimalisatie van twee bestaande producten: het Kindpakket en de Stadterspas.
3. De meeste bijeenkomsten vinden plaats in de Raadszaal van het Stadhuis.
4. De kinderburgemeester en de loco-kinderburgemeester zitten de bijeenkomsten voor en zijn ook lid van de Raad van Kinderen.
5. De bijeenkomsten worden gepresenteerd door Elin Stil, presentatrice van de Groningse Omroep OOG tv.
6. Bij de bijeenkomsten zijn onafhankelijke vrijwilligers aanwezig, waaronder de Groningse Kinderombudsman.
7. Tijdens het hele traject zijn Gemeenteraadsleden bij de bijeenkomsten aanwezig.
8. De verantwoordelijk dossierhouders van het Kindpakket en de Stadterspas zijn direct betrokken bij het onderzoek van de Raad van Kinderen.
9. De Raad van Kinderen heeft interviews gehouden met kinderen uit de doelgroep.
10. Er worden naast bijeenkomsten ook werksessies op het gemeentehuis gehouden voor inhoudelijke verdieping.

11 januari 2018: inzoomen op het Kindpakket en de Stadjerspas

De centrale vraag is: wat kan er verbeterd worden aan het Kindpakket en de Stadjerspas? Tijdens deze bijeenkomst kwam de Raad van Kinderen veel meer te weten over de inhoud van beide voorzieningen en gingen de kinderen met de dossierhouders van de gemeente in gesprek.

De opdracht aan de kinderen was heel helder: bekijk de komende tijd wat er moet worden veranderd of toegevoegd aan de voorzieningen, en bedenk hoe we de doelgroep kunnen laten weten dat ze er gebruik van kunnen maken.

23 januari 2018: de eerste werksessie

De groep kinderen werd in kleinere groepjes opgedeeld en elk groepje ging aan de slag met één van de deelvragen over de Stadjerspas en het Kindpakket. Ze kwamen met veel ideeën ter aanvulling op het bestaande aanbod, zoals outdoor activiteiten, leuke uitjes (ook buiten Groningen), en bonnen voor speelgoed, gamen en kleding/schoenen.

Daarnaast hadden ze creatieve ideeën over hoe je reclame kunt maken voor beide regelingen. De kinderen vinden ten eerste dat de namen "Kindpakket" en "Stadjerspas" wel wat flitsender mogen. Ze gaven aan dat zij veel op social zitten (Snapchat!) en dat ze alleen op items klikken die hen aanspreken. Andere ideeën om de regelingen wat hipper te maken zijn om een bekende rapper een lied te laten maken over armoede, busreclame en graffiti. Tenslotte merkten de kinderen op dat er misschien meer nodig is om mensen uit de armoede te helpen. Ook hier gaan ze de komende tijd mee verder.

"Je moet er wel op letten welke woorden je gebruikt, niet spreken over armoede."

Raad van Kinderen

"Ik vind het belangrijk dat we meer mét kinderen praten, in plaats van dat we óver ze praten. Kinderen weten als geen ander wat hun leeftijdsgenootjes nodig hebben voor een fijn leven. Met de Raad van Kinderen, het jongerenpanel, de jongerenombudsman en de kinderburgemeester heeft de stad daarvoor diverse mogelijkheden."

Wethouder Mattias Gijsbertsen

Gemeente Leiden

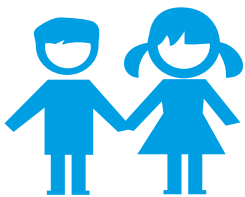

DE GROTE VRAAG

Wat hebben kinderen in armoede echt nodig en wat kan de gemeente doen om hen te helpen?

Raad van Kinderen van Leiden

De kinderen

Aantal

20

Leeftijd

10-13

Netwerk

Kinderen uitgenodigd door maatschappelijke organisaties uit Leiden, aangevuld met de al bestaande jongeren-ambassadeurs in Leiden van King for a Day

Coördinatie

Samenwerking van partners

Inhoudelijke begeleiding

Maatschappelijke partners in samenwerking met de Hogeschool Leiden

"Als je thuis geen liefde en aandacht krijgt dan heb je niks aan geld!"

Raad van Kinderen

Gemeente

Leiden

Partners

**KING
FOR
A DAY**

Activiteiten met de Raad van Kinderen

11 april 2017: in dialoog over armoede

In het Leidse Kinderrechtenhuis gingen kinderen in dialoog over wat armoede eigenlijk betekent. Dit was de officiële aftrap van de pilot van Raden van Kinderen die meedenken over armoede. In het bijzijn van voormalig staatssecretaris Klijnsma en de wethouders Marleen Damen en Roos van Gelderen gaven ze hun inzichten.

5 juli 2017: in dialoog over een Raad van Kinderen

Tijdens een sessie met alle pilotgemeenten gaven de Leidse kinderen hun adviezen over hoe een Raad van Kinderen er in gemeenten uit zou moeten zien. Ze gaven hun inzichten over de samenstelling (creatieve, fantasierijke en met name gemotiveerde kinderen), wat er belangrijk is bij een Raad van Kinderen (samenwerken, goede afspraken maken en naar elkaar luisteren), kind-inclusie (waar mag je over meepraten en waar niet) en de community rond een Raad (van de gemeente tot aan de politie en van bibliotheken tot de huisarts). Een belangrijke uitkomst van de dialoog was dat de Raad van Kinderen goed moet passen binnen de gemeente, zodat er ook echt iets gebeurt met de mening van de kinderen.

De unieke kenmerken van de aanpak

1. De kinderen uit Leiden hebben in het voortraject meegedacht over hoe een Raad van Kinderen binnen gemeenten eruitziet.
2. De kinderen zijn uitgenodigd door JES Rijnland en King for a Day.
3. Deze organisaties zorgen gedurende het hele traject voor de uitvoering van het Raad van Kinderen-traject.
4. Bij het traject zijn studenten van de Pabo van de Hogeschool Leiden betrokken om de kinderen te begeleiden.
5. De samenstelling van de Raad van Kinderen is een mix van kinderen met verschillende sociaal-economische achtergronden.
6. Bij de Raad van Kinderen zijn twee wethouders betrokken: de wethouder Jeugd, Zorg en Welzijn, en de wethouder Werk en Inkomen, Wijken en Financiën.
7. De Raad van Kinderen is feestelijk gestart in aanwezigheid van Gemeenteraadsleden en wethouders.
8. De Raad van Kinderen heeft samen met Gemeenteraadsleden deelvragen binnen het dilemma geformuleerd.
9. Voor de procesbegeleiding is een kerngroep geformeerd met de gemeente, de verschillende maatschappelijke organisaties en Missing Chapter.
10. De uitkomsten van het traject worden verankerd in het gemeentelijke armoedebeleid.

13 november 2017: eerste bijeenkomst van de Raad van Kinderen

Tijdens deze bijeenkomst in het Kinderrechtenhuis heeft de Raad van Kinderen gebrainstormd over armoede. Daarna werkten ze de belangrijkste onderwerpen in groepjes verder uit. Opvallend is dat sommige kinderen eerder denken aan armoede in het buitenland dan in hun eigen omgeving. Als er aan de eigen omgeving wordt gedacht, worden als belangrijke onderwerpen genoemd: basisbehoeften zoals verzekeringen, geen school en geen sport, de kwaliteit van voeding en psychologische gevolgen zoals het niet kunnen uitvoeren van je dromen en gepest worden. Dit zijn thema's om verder te onderzoeken.

"Je hoeft geen vrienden te zijn met iedereen, maar je moet tegen iedereen normaal doen. Ook als je een joggingbroek aan hebt kun je samenwerken."

Raad van Kinderen

29 januari: de Raad van Kinderen in gesprek met de Gemeenteraad

Onder leiding van 4 derdejaars PABO-studenten en 1 stagiair van Diversion dachten de kinderen samen met een aantal gemeenteraadsleden en de twee betrokken wethouders Marleen Damen en Roos van Gelderen na over de vragen die ze de komende tijd gaan onderzoeken. Ze bespraken wat je als kind nodig hebt om gezond en zorgeloos op te groeien en of kinderen die in armoede leven dit ook hebben of kunnen doen. En zo niet, hoe dat komt.

De brainstorm leverde vijf onderzoeksvragen op:

1. Hoe kom je erachter wat kinderen in armoede precies nodig hebben?
2. Hoe zorgen we ervoor dat kinderen digitale leermiddelen hebben zoals een computer of laptop?
3. Hoe zorgen we ervoor dat ieder kind een veilige en gezonde thuisomgeving heeft?
4. Hoe zorgen we ervoor dat het voor kinderen in armoede net zo leuk en leerzaam is om naar school te gaan als voor andere kinderen?
5. En tot slot, hoe zorgen we ervoor dat kinderen die het niet breed hebben niet meer gepest worden?

Hier gaan de kinderen mee verder.

"We hebben in Leiden al jaren kinderambassadeurs en die weten ons elke keer weer te verrassen met hun scherpe observaties en ideeën. Bij deze Raad van Kinderen zal dat niet anders zijn. Ik kijk er erg naar uit om met de kinderen samen de armoede onder hun leeftijdsgenootjes aan te pakken!"

Wethouder Roos van Gelderen

De eerste bevindingen van de kinderen

De kinderen hebben de afgelopen maanden kennisgemaakt met het thema armoede. Ze hebben door presentaties, brainstorms, interviews, discussies en andere werkvormen hun eerste inzichten opgedaan en hun eerste adviezen gegeven. Hier presenteren wij een bloemlezing aan de hand van de adviezen van een rapport van de SER. Ook laten we zien wat voor inzichten de kinderen hebben opgedaan over het Kindpakket. Dat al dit onderzoek ook impact heeft gehad op de deelnemers aan de Raad van Kinderen (en hun ouders) zelf, laat zich raden. De eerste onderzoeksresultaten over die impact delen we vanzelfsprekend ook.

Het SER-rapport door de ogen van de kinderen

De Sociaal Economische Raad heeft in februari 2017 haar rapport "Opgroeien zonder armoede" gepubliceerd. In dit rapport zijn zeven adviezen gegeven hoe armoede onder kinderen en hun gezinnen op zowel de korte als de lange termijn kan worden aangepakt. De vijf Raden van Kinderen hebben de afgelopen maanden nagedacht over dit thema. Met al deze gedachten, ideeën en (pre-)adviezen kunnen we de adviezen uit het rapport een stukje concreter maken. Hieronder volgt een bloemlezing vanuit alle vijf de Raden van Kinderen. Per deeladvies van de SER zijn concrete inzichten van de kinderen toegevoegd. Deze adviezen zijn overigens niet sec gericht op gemeenten, omdat het de kinderen niet uitmaakt wie de handschoen oppakt, als het maar gebeurt.

Advies 1: Focus van het armoedebeleid

Deeladvies:	Inzichten van de kinderen:
De eerste inzet moet gericht zijn op het verminderen van noden op korte termijn.	Spullen krijgen helpt wel even tegen de zorgen. Maar als je echt goed wilt weten wat iedereen nodig heeft, moet je kinderen laten meedenken over de inhoud van het Kindpakket.
Deeladvies:	Inzichten van de kinderen:
Naast de focus op de korte termijn moet worden ingezet op het wegnemen van structurele oorzaken.	Waarom leven mensen in armoede? Daar moet je eerst naar kijken. Erna kun je een plan maken over hoe je je leven weer op orde krijgt.
Deeladvies:	Inzichten van de kinderen:
Bied mensen die in armoede leven oplossingen en begeleiding op maat.	Help mensen met leren hoe ze zich goed moeten gedragen. Dan kun je zorgen dat het niet weer slechter gaat. Vertel ze hoe ze beter kunnen sparen en help ze er ook mee. Tips over het kopen van spullen die langer meegaan zijn ook handig.

Advies 2: Ambitieuze kwantitatieve reductiedoelstelling stuurt op resultaten

Deeladvies:

Het aantal arme kinderen moet jaarlijks met een bepaald percentage omlaag worden gebracht.

Inzichten van de kinderen:

Er zijn twee soorten armoede: arm zijn (geld) en je arm voelen (gevoel). Alleen geld is niet genoeg. Vraag gewoon aan mensen hoe het met ze gaat. En hoe je kunt helpen.

"Zorg dat kinderen kunnen praten in een veilige omgeving, waar ze zich op hun gemak voelen. Thuis of ergens waar ze graag komen."

Raad van Kinderen

Advies 3: Armoede onder kinderen samen terugdringen

Deeladvies:

Armoedebestrijding, met name onder kinderen, is een verantwoordelijkheid van ouders, overheid, scholen en het maatschappelijk middenveld.

Inzichten van de kinderen:

Armoede is een onderwerp voor heel Nederland. Ook bedrijven en mensen moeten dus meewerken. Kijk wat je zélf kunt doen. Als je echt zelf bezig bent met goedgevoelen, dan wil je vast nóg meer voor elkaar krijgen, bijvoorbeeld in je bedrijf of waar je werkt.

Deeladvies:

Er is een integrale aanpak noodzakelijk over wie op welk niveau, welke actie moet ondernemen.

Inzichten van de kinderen:

Het maakt niet uit wie er hulp nodig heeft of wie helpt. Waar je ook vandaan komt, wat je ook gelooft. Iedereen moet samenwerken. Bazen in de politiek, vrijwilligers, goede doelen, gemeenten, ziekenhuizen, de Kindertelefoon én dokters.

Deeladvies:

De samenwerking met scholen en het maatschappelijk middenveld moet worden geïntensiveerd.

Inzichten van de kinderen:

Ga met elkaar in gesprek over het gewoon DOEN. Je kunt bijvoorbeeld heel goed samen manieren bedenken om armoede bekender te maken zodat mensen zich minder schamen.

Advies 4: Wat de Rijksoverheid kan doen

Deeladvies:

Neem het kinderrechten-perspectief bij armoede mee om te voorkomen dat kinderen tussen wal en schip raken.

Inzichten van de kinderen:

Samenwerking is belangrijk, zodat mensen de hulp krijgen die ze nodig hebben. Sommige mensen moeten wetten maken. Andere mensen kunnen weer zorgen voor spullen en een woonplek of eten. Zo doet iedereen iets.

Advies 5: Wat gemeenten kunnen doen

Deeladvies:

Vergroot de kennis van de doelgroep en betrek kinderen en jongeren hierbij.

Inzichten van de kinderen:

Praat mét en niet óver kinderen die in armoede leven. Dan ontdek je ineens heel andere dingen. Wist je dat mensen die in armoede leven hun huisdier heel belangrijk vinden? Ze eten liever iets minder dan dat ze hun hond weg moeten doen.

Deeladvies:

Creëer een functie van armoederegisseur als schakel tussen de partijen.

Inzichten van de kinderen:

Veel mensen die arm zijn, schamen zich. Sommigen willen daardoor bijvoorbeeld niet naar de Voedselbank. Want dan zien andere mensen dat ze weinig geld hebben. Praat dus niet alleen met die mensen zelf maar ook bijvoorbeeld met hun familie, om uit te vinden hoe het echt met ze gaat.

Deeladvies:

De gevolgen van schulden voor kinderen moeten te allen tijde worden voorkomen. Dit vergt nauw contact met de betrokkenen.

Inzichten van de kinderen:

Zorg dat de persoon die kinderen in armoede helpt dichtbij is. Zodat ze een band met elkaar kunnen krijgen. Het is ook fijn als er een plek is waar kinderen naartoe kunnen zonder dat andere mensen het weten.

“Het is heel belangrijk om binnen de familie samen te werken. Geld delen met de familie om allemaal toch genoeg te hebben, bijvoorbeeld.”

Ervaringsdeskundige

Advies 6: Intensiveer de samenwerking met scholen

Deeladvies:

Scholen hebben een informerende en doorverwijzende rol.

Inzichten van de kinderen:

Je buitengesloten voelen en gepest worden omdat je arm bent, dat is het allerergste. Zeker als je ergens niet aan mee kunt doen. Een schoolreisje bijvoorbeeld. Andere kinderen moeten ook snappen dat niet iedereen alles kan doen en kopen. Praat erover in de klas, zodat kinderen niet gepest worden of gaan pesten.

Deeladvies:

Scholen en ouders moeten samen inzetten op het beheersbaar houden van de schoolkosten.

Inzichten van de kinderen:

School is een heel belangrijke manier om mensen uit armoede te krijgen. Maak naar school gaan goedkoper, zodat kinderen makkelijker kunnen gaan studeren. Dan hebben ze later ook meer kans op een goede baan.

Deeladvies:

Scholen moeten advies krijgen over wat zij kunnen doen in signaleren en doorverwijzen.

Inzichten van de kinderen:

Zorg dat scholen weten wat voor hulp kinderen kunnen krijgen. Maar zorg ook dat kinderen op school geholpen worden, zodat ze wel het beste uit zichzelf kunnen halen.

Advies 7: Besteed aandacht aan armoede en schulden in bedrijven

Deeladvies:

Besteed in bedrijven aandacht aan de gevolgen van een tekortschietend huishoudinkomen of schuldenproblematiek van de werknemers.

Inzichten van de kinderen:

Vertel bedrijven hoe belangrijk het is dat zij ook helpen strijden tegen armoede onder de mensen die er werken. Bedrijven kunnen ook langs scholen gaan, bijvoorbeeld om te vertellen hoe je het beste met je geld omgaat.

Deeladvies:

Maak financiële problemen bespreekbaar bij werknemers.

Inzichten van de kinderen:

Bedrijven kunnen helpen om schulden bij klanten te voorkomen of te zorgen dat ze omlaaggaan. Banken, verzekeraars en deurwaarders moeten beter meedenken met hun klanten. Zo kunnen ze helpen dat het niet erger wordt.

Het Kindpakket door de ogen van kinderen

De kinderen hebben in hun onderzoek naar armoede onder hun leeftijdsgenoten nagedacht over essentiële zaken die kinderen nodig hebben voor een goed leven. Het belangrijkste inzicht van de kinderen is dat ze heel goed snappen dat het niet alleen gaat over producten. Die zijn wel noodzakelijk, maar kinderen willen niet buitengesloten worden. Ze willen meedoen: niet gepest worden, leuke dingen doen met vrienden, op een ijsje trakteren, enzovoorts. Het is namelijk belangrijk om te kunnen ontspannen en een passie te hebben, net als alle kinderen.

Zaken die veel genoemd zijn wanneer het gaat over het Kindpakket zijn:

Verjaardag en
Sinterklaas vieren

Zwemdiploma

Vervoer

Telefoon

Zorg: tandarts/orthodontist

Op vakantie

Verzekering

Kapper

Waardebonnen voor
zwemmen en sporten

Eten

Kleding, bril

Subsidies op rijbewijs

Studeren/school: Laptop, boeken, meegaan op schoolreisje

Figuur 1: Scores beginmeting Raad voor Kinderen op participatieladder volgens Pröpper en Steenbeek (1999) (N = 110)

Bestuursvorm	Rol van de overheid	Scores kinderen in %
Directe democratie	Overheid biedt ondersteuning aan partijen voor maken van keuzes	0.0
Samenwerking	Overheid en partijen hebben gelijkwaardige rol en vullen samen plannen in	16.4
Delegering	Overheid biedt ruime kaders voor andere partijen om in te vullen	8.2
Participatie	Overheid biedt ruimte binnen planvorming voor meepraten en meebeslissen van betrokkenen	10.0
Consultatie	Overheid biedt een gesloten oplossing waar partijen binnen strikte randvoorwaarden kunnen meepraten	10.9
Voorlichting	Overheid informeert andere partijen over beslissingen	19.1
Autoritair	Overheid geeft geen informatie maar kiest eigen weg	35.5

Onderzoek naar participatie en sociale inclusie binnen de Raad van Kinderen

Maurice de Greef, gelieerd aan de Vrije Universiteit van Brussel en Maastricht University, doet onderzoek naar participatie en sociale inclusie binnen de Raden van Kinderen. Het doel is om wetenschappelijk vast te stellen welke positieve effecten de deelname aan de Raad van Kinderen heeft op de kinderen en op hun ouders. De O-meting heeft plaatsgevonden tijdens de eerste bijeenkomsten in de gemeenten. De eindmeting vindt aansluitend aan de Dialogsessies plaats.

Auteur: Maurice de Greef, Prof. Learning effects low skilled and illiterate learners, Vrije Universiteit Brussel

Burgerparticipatie is niet nieuw en bestaat in Nederland al jaren. Toch krijgt deze vorm van participatie op dit moment veel aandacht. Een belangrijk kenmerk van het betrekken van ervaringsdeskundigen via adviesraden is het vergroten van de invloed van 'gewone burgers' en belanghebbenden op beleidsvorming en -uitvoering. Door het inzetten van adviesraden wil de lokale overheid de democratische betrokkenheid van de burger versterken. De Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) ziet deze vorm van burgerparticipatie als politieke vernieuwing waarmee het draagvlak voor beleid wordt vergroot.

Pröpper en Steenbeek (1999) hebben een participatieladder samengesteld, waarbij ze 7 verschillende vormen van inspraak onderscheiden. Figuur 1 geeft een overzicht van deze 7 vormen. Deze ladder toont vormen van inspraak van zeer actief tot niet actief. Met name de grote steden en middelgrote steden blijken zeer vooruitstrevend te zijn. Zoals figuur 1 aantoont is inspraak door ervaringsdeskundigen of burgers in veel soorten mogelijk en wisselt de mate van invloed sterk. De mate van invloed hangt samen met de gekozen methode. Het lijkt momenteel een

oplossing voor veel beleidsmakers, maar blijkt niet de eenvoudigste te zijn. In de meeste gevallen is de stem van de burger of ervaringsdeskundige leidend, maar soms blijkt het tegenovergestelde de werkelijkheid te zijn. Om in kaart te brengen of inspraak van burgers en in deze Raden van Kinderen voor het gewenste resultaat zorgt, is het zinvol om de mogelijke invloed of impact in kaart te brengen.

Onder 110 kinderen die deelnemen aan een Raad van Kinderen in verschillende gemeenten is gevraagd in hoeverre zij vinden, dat er inspraakmogelijkheden zijn bij hun gemeente. Deze vragenlijst is ingevuld bij aanvang van de deelname aan een Raad van Kinderen. De kinderen hebben hun gemeente op de participatieladder van Pröpper en Steenbeek (1999) gescoord. Deze scores zijn weergegeven in de laatste kolom van figuur 1 (linkerpagina). Duidelijk wordt dat gemeenten ermee bezig zijn, maar dat meer dan de helft van de kinderen (54.6%) aangeeft dat zij ervaren, dat in hun gemeente de inspraak beperkt is en op de 'onderste twee treden' van de participatieladder plaatsvindt.

Naast dit onderzoek wordt er ook gekeken naar de mate van sociale inclusie binnen de Raden van Kinderen. Het doel is om vast te stellen welke positieve effecten de deelname aan de Raad heeft op de kinderen en op hun ouders. De O-meting heeft plaatsgevonden tijdens de eerste bijeenkomsten in de gemeenten en de eindmeting vindt aansluitend aan de Dialogsessies plaats. Deze resultaten komen in het verslag dat op 6 juni gepresenteerd wordt.

Disclaimer:

De weergave van deze onderzoeken is een tussenstand. Naar aanleiding van de Dialogsessies die de komende maanden plaatsvinden, maken we een update. Deze update komt in het Jaarverslag dat we presenteren tijdens de Raad van Kinderen Awardshow op 6 juni in Ahoy Rotterdam.

¹ Raad voor Openbaar Bestuur (2004). Burgers betrokken, betrokken burgers.

² Pröpper, I. en Steenbeek, D. (1999), De aanpak van interactief beleid: elke situatie is anders, Bussum; uitgeverij Coutinho;

Kind-inclusie is de normaalste zaak van de wereld

Een Raad van Kinderen helpt bestaande denkpatronen te doorbreken. Kinderen denken vrij en praktisch. Ze zien verrassende verbanden en komen met creatieve ideeën. Ze leggen inconsistenties bloot en ontmantelen onnodige ingewikkeldheden.

Onze droom is dat een Raad van Kinderen de normaalste zaak van de wereld wordt, in Nederland en daarbuiten. Zo'n 80 bedrijven en Rijksoverheden zijn al aan de slag. Maar is het niet logisch dat ook gemeenten naast hun Gemeenteraad ook een Raad van Kinderen hebben?

Ik ben erg blij met de eerste resultaten. De kinderen laten ook hier weer zien dat zij mee kunnen denken over een complex onderwerp als armoede. De gemeenten laten op hun beurt zien de kinderen serieus te nemen als gesprekspartner. En daar gaat het om.

De onderzoeksfase van de kinderen zit er bijna op en de dialoogsessies komen er aan. Ik hou u graag op de hoogte van alle resultaten van deze pilot. Ik ontmoet u dan ook graag bij de Raad van Kinderen Awardshow op 6 juni in Ahoy Rotterdam. Zie ik u daar?

Laurentien van Oranje, oprichter Missing Chapter Foundation

Leiderschap is
leren loslaten
dat je denkt
altijd de beste
te moeten zijn

Saïfeddine, 11 jaar

Wilt u meer informatie of een eigen Raad van Kinderen? Wij komen graag bij u langs. Neem gerust contact op met Matthijs van Kampen, Programmamanager Armoede en Kind-inclusie, op 06-42094071 of matthijs.van.kampen@missingchapter.org.

Naar aanleiding van de Dialoogsessies die de komende maanden plaatsvinden, maken we een update. Deze update komt in het Jaarverslag dat we presenteren tijdens de Raad van Kinderen Awardshow op 6 juni in Ahoy Rotterdam.

Kijk voor meer informatie op raadvankinderen.nl en missingchapter.org

MISSING CHAPTER

A